

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 28 NOV. 2018

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

A.J. de Korte

AD/CC

Telefoonnummer +31235144201

kortea@noord-holland.nl

1 | 9

Betreft: Bestuurlijke reactie op Managementletter 2018 van Publiek Belang Accountants

Verzenddatum

28 NOV. 2018

Geachte leden,

Kenmerk

1149218/1149233

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u het volgende toe: de Managementletter 2018 van Publiek Belang Accountants, inclusief onze bestuurlijke reactie.

Uw kenmerk

Op 2 november jl. heeft Publiek Belang de Managementletter 2018 aan de provincie Noord-Holland (PNH) opgeleverd. In de Managementletter wordt aan Gedeputeerde Staten gerapporteerd over de interim-controle 2018 die met name gericht is op de interne bedrijfsvoering, administratieve processen, de IT-omgeving, de verbijzonderde interne controle en een aantal verslaggevingsaspecten. Bij de controle van de jaarrekening 2018 zal de accountant rapporteren aan Provinciale Staten over de uitkomsten van de jaarrekening.

Op hoofdlijnen onderschrijven wij het beeld dat in de Managementletter wordt geschetst. Wij waarderen de constatering dat de samenwerking als buitengewoon constructief wordt ervaren. Onze insteek is ook om waar mogelijk de interne werkzaamheden die wij uitvoeren voor het professionaliseren van de bedrijfsvoering te combineren met de werkzaamheden die ten behoeve van de accountantscontrole moeten worden uitgevoerd. Tegelijkertijd voeren wij het gesprek met de accountant om suggesties voor aanpassingen in de systematiek wel gedoseerd door te voeren, met voldoende ruimte en tijd om de administratieve processen daarop aan te passen.

Ontwikkeling in de controle-aanpak

Vanuit eerdere accountantscontroles en de publicaties vanuit de AFM en ook vanuit deze Managementletter 2018 wordt duidelijk dat de eisen rondom accountantscontrole en rechtmatigheid verscherpt zijn en dat de accountant op dit moment niet of nauwelijks gebruik maakt van

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

onze eigen interne controlemaatregelen (systeemgerichte benadering) in de processen. Wel richt zich de aandacht vrijwel uitsluitend op de werkzaamheden in het kader van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) die sinds augustus 2018 vanuit Concerncontrol worden uitgevoerd en die nu een (noodgedwongen) gegevensgerichte opzet kent. Dat betekent een zeer grote omvang van steekproeven (500 tot 600 controledossiers per jaar). De accountant constateert dan ook met ons dat er capaciteit bijgeschakeld moet worden om dit tijdig (voorafgaande aan de jaarrekeningcontrole 2018) tot een goed einde te brengen. Daarnaast is er in de managementletter veel aandacht voor verslaggevingsvraagstukken, bijvoorbeeld ten aanzien van verplichtingen, afschrijvingstermijnen en subsidielasten.

IT-omgeving

Ten aanzien van de IT-audits zijn in de achterliggende jaren de bevindingen van de eerdere accountants opgepakt en opgelost. Met betrekking tot de nu door Publiek Belang geconstateerde bevindingen over de IT-omgeving herkennen we grotendeels de benoemde punten en adviezen. De PNH organisatie is zich er van bewust dat het aanbesteden van haar ICT Infrastructuur op basis van BVP (Best Value Procurement) is gebaseerd op vertrouwen in de leverancier. Binnen dit bewustwordingsproces zijn de eerste stappen gezet om de regie beter te kunnen voeren. Dit is in lijn met de door PNH vastgestelde Sourcingstrategie.

De geconstateerde bevindingen geven een basis voor verdere invulling van onze controle op en regie over onze IT-omgeving.

Hoofdpijnen Managementletter 2018

In de Managementletter komen positieve zaken naar voren en zaken die verdere aandacht vragen. Op hoofdpijnen constateert de accountant een constructieve samenwerking, bereidheid en inzicht om accountant te faciliteren en deskundigheid en ervaring op verschillende vakgebieden. De accountant vraagt onder andere aandacht voor procesbeschrijvingen, betrouwbaarheid van de IT-organisatie, capaciteit rondom de Verbijzonderde Interne Controlewerkzaamheden en te verrichten werkzaamheden in aanloop naar het jaarrekeningtraject 2018 ten aanzien van materiële vaste activa, overlopende passiva en toerekening subsidielasten.

Reacties op de aanbevelingen:

In onderstaande tabel staan de reacties per aanbeveling aangegeven:

Aanbeveling Publiek Belang	Bestuurlijke reactie
Omvang jaarstukken (pag. 2)	
Uw jaarstukken omvatten meer dan 400 pagina's. De omvang van de jaarstukken vermindert de informatiewaarde. (...) Door de jaarstukken te beperken tot de belangrijkste onderwerpen neemt de administratieve last af en nemen de toegankelijkheid en leesbaarheid (en daarmee het inzicht) toe dat de jaarrekening biedt. (...)	Wij onderschrijven de constatering en de wens van de accountant om te komen tot een beperktere omvang van de jaarstukken. Voor de begroting 2019 hebben wij in overleg met uw Staten reeds een belangrijke slag gemaakt. Wij zullen bij de jaarrekening 2019 de nieuwe opzet van de begroting 2019 gaan volgen.
Verbonden partijen (pag.3)	
Uw Provincie neemt deel in een groot aantal verbonden partijen. Tijdige en betrouwbare informatie die de provincie krijgt van verbonden partijen over risico's en de hiermee samenhangende waardering van kapitaaldeelnamen en leningen zijn van toenemend belang voor uw eigen planning- en control-cyclus. (...). Wij adviseren u de verzameling van informatie te baseren op een gedegen risico-analyse van de verbonden partijen en aan de meest risicovolle verbonden partijen met voorrang aandacht te geven. (...)	De tijdige informatieverstrekking vanuit de verbonden partijen heeft de achterliggende jaren reeds veel aandacht vanuit de provincie gehad. Gelet op de eigen bestuurlijke cycli van de verbonden partijen is het niet altijd mogelijk om definitieve cijfers beschikbaar te hebben ten behoeve van ons eigen jaarrekeningtraject. Met de belangrijkste verbonden partijen zal het jaarrekeningproces en de aanlevering richting de provincie afgestemd worden.
Onderhoud van wegen en vaarwegen (pag.3)	
Groot onderhoud van wegen en vaarwegen resulteert regelmatig in het vergroten van de (weg)capaciteit en werkt vaak levensduur verlengend. De kosten van (groot) onderhoud komen ten laste van de exploitatie en de uitgaven die verband houden met het vergroten van de capaciteit en/of het verlengen van de levensduur worden op de balans opgenomen. Dit vraagt een scherp onderscheid bij het verantwoorden van de geldstromen die samenhangen met onderhoud van (met name) wegen en vaarwegen.	Bij de jaarrekening 2017 is de systematiek van de voorziening groot onderhoud een belangrijk aandachtspunt geweest in de accountantscontrole. Toen is ook de voorziening omgezet naar een reserve. Nu vraagt de accountant tevens aandacht voor het onderscheid tussen bedragen die via de balans (activa) worden geboekt en die via de exploitatie/reserve worden geboekt. In het PMI/PMO is dit onderscheid ten behoeve van de begroting gemaakt. Bij de realisatie zal dit, op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording, conform toegepast worden.
Inkopen (pag. 3)	
In het inkoopproces bestaat het risico op functievermenging omdat de mandaathouder prestatieleveringsakkoord kan geven. Daarnaast kost het achteraf kunnen aantonen van de prestatielevering veel tijd en aandacht van uw medewerkers. Een ander aandachtspunt is de juiste toerekening van kosten aan het jaar van prestatielevering.	Op dit moment loopt een proces om de risico's in het inkoopproces en de beheersmaatregelen in kaart te brengen. Het punt van functievermenging zal daarbij betrokken worden. Ten aanzien van prestatielevering is een concept richtlijn opgesteld met daarin een grensbedrag. De besluitvorming hierover is echter uitgesteld omdat: - de accountant in het kader van de gegevensgerichte controle andere eisen stelt aan

Aanbeveling Publiek Belang	Bestuurlijke reactie
	de vorm van de prestatiedocumentatie - de administratieve belasting van de organisatie zeer aanzienlijk is - overwogen kan worden om de prestatiedocumentatie alleen toe te voegen bij dossiers die in de steekproef van de verbijzonderde interne controle (VIC) vallen. Wij zullen op basis van de bevindingen van de VIC de richtlijn alsnog in de besluitvorming brengen.
Memoriaalboekingen (pag 3.)	
Met memoriaalboekingen kunnen bedragen in de administratie worden aangepast. Een (beperkt) aantal medewerkers kan memoriaalboekingen aanmaken én doorvoeren in de financiële administratie. Dit wijst op het risico van functievermenging. Het is nodig om (met een steekproef) gegevensgericht de juistheid van de memoriaalboekingen te controleren. Met data-analyse kan de omvang van de steekproef worden beperkt. Wij adviseren u de functievermenging rondom memoriaalboekingen op te lossen om eventuele onjuistheden eerder (in het verwerkingsproces) te signaleren en een efficiënter controle op memoriaalboekingen mogelijk te maken.	Wij zullen in het proces memorialen bezien hoe de functievermenging kan worden opgeheven. Met de invoering van de EPT (Electronische Projecten Thermometer) is de omvang van het aantal memorialen in 2018 naar verwachting aanzienlijk gereduceerd ten opzichte van 2017. De controle op de juistheid van de memoriaalboekingen maakt onderdeel uit van de gegevensgerichte VIC werkzaamheden.
Volledigheid van opbrengsten (pag 3.)	
Voor de controle op diverse geldstromen (opcenten Motorrijtuigenbelasting, leges Omgevingsvergunningen, bijdragen regionaal vervoer) is uw provincie informatie-afhankelijk van derden (Belastingdienst, Omgevingsdiensten, Vervoerders). Tijdige beschikbaarheid van verantwoordings- en controle-informatie die ook is gericht op de volledigheid van deze opbrengsten is belangrijk voor een soepel jaarrekeningproces.	In de planning van het jaarrekeningproces 2018 zullen wij dit punt betrekken. Wij steunen ten aanzien van de volledigheid wel in belangrijke mate op de informatieverstrekking vanuit de genoemde partijen. Voor de langere termijn zal bezien moeten worden of de controle op volledigheid van opbrengsten ook intern meer coördinatie behoeft.
Uitkering Provinciefonds (pag. 3)	
Het ministerie baseert de uitkering Provinciefonds op kengetallen zoals aantal inwoners, aantal inwoners in landelijk gebied, aantal inwoners van de vervoerregio, kilometers oeverlengte, etc. De juistheid van de door het ministerie gehanteerde kengetallen dient voor aanvang van de jaarrekeningcontrole intern te worden vastgesteld en te worden gedocumenteerd.	We zullen de herkomst van de kengetallen in beeld brengen en de validatie van deze gegevens borgen.
Volledige en juiste verantwoording van inkomende subsidies (pag. 4)	
De provincie ontvangt van diverse subsidiegevers subsidie. (...) De provincie heeft momenteel geen inzicht in de maatregelen die dit betreft. Er is geen sprake van een centrale registratie van	In onze begroting en administratie zijn uiteraard de ontvangsten in het kader van de subsidies opgenomen en in beeld. Het punt wat de accountant maakt is dat wij moeilijk kunnen

Aanbeveling Publiek Belang	Bestuurlijke reactie
inkomende subsidies en de functie om de volledigheid van inkomende subsidies te bewaken is binnen uw organisatie niet belegd. Wij adviseren u een inventarisatie van (rechten op) inkomende subsidies te maken en in de organisatie in te regelen dat de volledigheid van de verantwoorde inkomende subsidies periodiek wordt vastgesteld. De nadruk ligt daarbij ook op de manier waarop de provincie zorgt dat subsidiebaten juist (in overeenstemming met de geleverde prestaties) worden toegerekend aan het jaar.	aantonen of deze registratie volledig is. Wij zullen bij de jaarrekening 2018 een eerste inventarisatie maken van de ontvangen subsidies en de wijze van toerekenen (op basis van geleverde prestaties). Voor de langere termijn zal onderzocht worden of de centrale registratie ook structureel in de organisatie ingericht moet worden met de daarbij behorende ambtelijke capaciteit.
Juiste toerekening van subsidieelasten (pag. 4)	
Inzicht in de naleving van voorwaarden door en voortgangsinformatie van organisaties waaraan uw provincie subsidie verstrekt, zijn van belang voor de juiste toerekening van subsidieelasten aan boekjaren. In de huidige situatie volgt uw provincie niet het stelsel van baten en lasten bij het verantwoorden van subsidieelasten. Wij zijn in overleg met uw organisatie om de consequenties en te ondernemen acties voor de verslaggeving 2018 en verder te bepalen. Verwerking van de subsidieelasten in overeenstemming met het stelsel van baten en lasten heeft naar verwachting een materiële invloed op uw financiële positie (en gerealiseerd resultaat 2018).	De toerekening van de subsidieelasten heeft in de achterliggende weken de nodige aandacht gehad. Er is overleg geweest met de accountant, de andere provincies en de (landelijke) commissie BBV. De uitkomst is dat provincies hier verschillend mee omgaan, maar dat de huidige lijn van onze provincie niet overeenkomt met de lijn van de accountant en de commissie BBV. Kortgezegd betekent dit dat subsidieelasten niet geboekt moeten worden op het moment dat de beschikking verleend wordt, maar op het moment dat de onderliggende prestaties door de subsidieontvanger zijn gerealiseerd.
	Zowel voor onze balansposities (reserves, verplichtingen) als voor onze procedures (informatieverstrekking vanuit de subsidieontvangers) heeft dit grote consequenties. Wij zijn in overleg met de accountant om hier in praktische zin voor de jaarrekening 2018 invulling aan te geven. Wij spreken daarbij onze zorg uit over de werklast (in en extern) en de communicatie richting de subsidieontvangers omdat de provincie een betrouwbare partner wil zijn die geen bestaande afspraken openbreekt.
Investerings (pag. 4)	
Met de investeringen in vaste activa en de kosten van onderhoud van infrastructurele voorzieningen zijn grote geldstromen gemoeid. De provincie beschikt niet over een vaste activa administratie en lijkt hierdoor meer op kasritme te sturen. De verwerking van deze geldstromen in de begroting en jaarstukken, van uw provincie heeft uw aandacht en vormt ook een belangrijk aandachtspunt voor onze controle, zoals de onderbouwing van de afschrijvingstermijnen. De huidige afschrijvingstermijn van 25 jaar voor Materiële Vaste Activa met maatschappelijk nut	Wij zijn in het kader van de actualisering van de financiële verordening en een nieuw Strategisch Assetmanagementplan aan het onderzoeken of de huidige administratieve levensduur van 25 jaar nog overeenkomt met de werkelijke gebruiksduur. De eerste beelden vanuit onze eigen analyse en de vergelijking met andere provincies laten zien dat de werkelijke gebruiksduur voor een groot deel van de infrastructuur hoger ligt dan 25 jaar en soms ook juist korter. Het onderzoek richt zich erop de juiste afschrijvingstermijnen te hanteren.

Aanbeveling Publiek Belang	Bestuurlijke reactie
(zoals wegen en kunstwerken) komt niet overeen met de verwachte economische gebruiksduur. Uw organisatie werkt aan herziening van de Financiële verordening om op basis van een analyse van de aanwezige Materiële Vaste Activa de afschrijvingstermijnen te herzien en de gevolgen hiervan te verwerken in de begroting en verslaggeving. Naar verwachting zal de uitkomst van deze analyse in de loop van 2019 beschikbaar komen.	Gelet op de bestuurlijke planning gaan wij ervan uit dat de jaarrekening 2018 eerder wordt vastgesteld dan de actualisering van de financiële verordening en het nieuwe strategische assetmanagementplan (opvolger Nota infrastructurele kapitaalgoederen). Dat kan betekenen dat er een onzekerheid ten aanzien van dit punt kan optreden in de jaarrekening.
Overlopende passiva (pag 4.)	
De provincie neemt momenteel geen overlopende post op voor investeringen die eind 2018 zijn gedaan, maar waarvoor per 31.12.2018 nog geen inkoopfactuur is ontvangen. Om per jaareinde goed inzicht te geven in de schulden, de investeringen in het boekjaar en de daarmee samenhangende afschrijvingslasten in het volgende boekjaar, is de volledige verwerking van deze overlopende passiva een belangrijk aandachtspunt voor onze controle.	Tot op heden was de lijn binnen de provincie om alleen verplichtingen die invloed hebben op resultaat of vermogen in de jaarrekening op te nemen. Wij hebben inmiddels actie genomen in de organisatie en in de planning van het jaarrekeningtraject 2018 om de verplichtingen ten aanzien van investeringen ook per 31-12-2018 in beeld te brengen.
Voorzieningen (pag. 5)	
Mogelijk bevatten enkele voorzieningen eigen middelen. Het is nodig om na te gaan of dit past binnen de verslaggevingsregels.	Wij zullen in het jaarrekeningproces 2018 bij de analyse van voorzieningen dit punt betrekken.
IT-omgeving (pag. 5 en 6)	
Eind juli 2018 zijn wij gestart met ons onderzoek naar aspecten van de automatiseringsorganisatie die gericht zijn op een betrouwbare gegevensverwerking. (...). Wij hebben waargenomen dat de geïnterviewde medewerkers zeer betrokken zijn in het kader van een zorgvuldige beheersing van de IT en dat ten opzichte van vorig jaar veel verbeteringen zijn en worden doorgevoerd. Op het vlak van aantoonbaarheid van de getroffen maatregelen bestaan echter onvolkomenheden die vergelijkbaar zijn met de constateringen in 2017, zoals incompleet accountbeheer, ontoereikende continuïteitsmaatregelen, beperkingen in het informatiebeveiligingsbeleid en afwijkingen van de AVG. Daarnaast is door derden apparatuur geplaatst in de ruimte met de netwerkverbindingen in het Provinciekantoor, maar bestaat geen kennis binnen de provincie over het doel van deze apparatuur. Tenslotte vertrouwt men op de leverancier voor de netwerkbeveiliging, maar bestaat geen kennis van de door deze leverancier gebruikte firewall en de gehanteerde beveiligingsinstellingen.	Wij hebben gekeken naar de belangrijkste bevindingen, adviezen en de voorgestelde prioriteitstelling van de accountant. De korte termijn aanbevelingen betreffen de omvang van de IT-organisatie, privacybescherming en bewaaren vernietigtermijnen voor persoonsgegevens en accountbeheer. Deze aanbevelingen zijn allemaal reeds opgepakt en voor een deel ook inmiddels afgerond. De omvang van de IT-organisatie wordt op dit moment opnieuw bekeken tegen de achtergrond van de in het afgelopen jaar vastgestelde IT-sourcingstrategie. Deze voorziet onder meer in het versterken van de regiefunctie van de provincie ten opzichte van onze leveranciers. Wat betreft privacybescherming zijn er inmiddels een aantal interne richtlijnen vastgesteld over de opvolging van de AVG. Verder volgt de provincie net als andere provincies de Provinciale Selectielijst Provisa. En de door de accountant gesignaleerde omissies in het accountbeheer zijn inmiddels opgelost. Daarnaast doet de accountant 9 aanbevelingen voor de middellange termijn. Enkele van deze aanbevelingen, zoals met betrekking tot het maken van beleid op het gebied van informatiebeveiliging en de afhandeling van datalekken zijn inmiddels reeds opgevolgd.

Aanbeveling Publiek Belang	Bestuurlijke reactie
U en wij kunnen daardoor niet uitgaan van een voor accountantscontroledoelende voldoende betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. (...) Wij hebben wel waargenomen dat de automatiseringsomgeving onvoldoende functiescheiding afdwingt bij het boeken van inkoopfacturen en bij het opstellen en verwerken van memoriaalboekingen. Belangrijke delen van uw IT-omgeving zijn uitbesteed aan een serviceorganisatie. De provincie heeft verminderd zicht op de interne beheersmaatregelen binnen die serviceorganisatie en er zijn manco's op het vlak van toezicht op de prestaties van de leveranciers, zoals bij het beheer van de accounts. Het is denkbaar dat de provincie beschikt over onvoldoende menskracht om aansturing en toezicht effectief in te kunnen vullen. Hierdoor ontstaan risico's. Wij adviseren een kritische beschouwing van de omvang van de IT-organisatie in het kader van de taakstelling. De bijlage bij deze managementletter bevat onze belangrijkste bevindingen, adviezen en ons voorstel voor de prioriteitstelling.	De overige adviezen worden ook overgenomen. Deze vragen meer tijd en zullen het komende jaar worden opgevolgd
Interne controle (pag. 6 en 7)	
De provincie heeft in 2018 gewerkt aan een centrale invulling van een verbijzonderde interne controleafdeling in de organisatie. Het belang van het uitvoeren van een verbijzonderde interne controle wordt door de provincie onderkend. Medio 2018 is het Interne Controleplan 2018 in uw directie vastgesteld. In aansluiting op dit plan zijn specifieke werkprogramma's opgesteld waarbij allereerst per bedrijfsproces de risico's en beheersmaatregelen worden beschreven. In 2018 zijn evenals in voorgaand jaar de detailwerkzaamheden gepland zoals benodigd ter voorbereiding op onze controle. Het afronden van de werkprogramma's en de feitelijke uitvoering van het Interne Controleplan 2018 zijn vertraagd door de tijd en aandacht die afronding van het jaarrekeningproces 2017 heeft geleverd. Belangrijk advies, in lijn met het advies over 2017 blijft de beheersmaatregelen opgenomen in de lijn nauwkeurig te omschrijven. De documentatie van de uitvoering van de beheersmaatregelen dient te voldoen aan stringente voorwaarden, om in de toekomst te kunnen overgaan naar een meer systeemgerichte controle. In de zomer van 2018 heeft de provincie een goede start gemaakt met het opstellen van gegevensgerichte werkprogramma's voor het uitvoeren van de verbijzonderde interne controle	Wij onderkennen het belang van de centrale Verbijzonderde Interne Controle (VIC), zeker ook in het licht van het komende wetgevingstraject om te komen tot een rechtmatigheidsverklaring vanuit het college van GS. We waarderen de conclusie dat de accountant positief is over de concrete wijze van invulling en de afstemming met de accountantscontrole. De opzet van de VIC en de bijbehorende capaciteit is gebaseerd op een systeemgerichte aanpak. Nu de accountant heeft geconcludeerd dat uitgaan moet worden van een gegevensgerichte benadering met omvangrijke steekproeven blijkt de capaciteit verre van toereikend te zijn. Inmiddels is actie ondernomen om zowel intern als extern capaciteit bij te schakelen. Desondanks blijft dit een belangrijk zorgpunt, temeer omdat wij constateren dat de accountantscontrole in grote mate gebruikt maakt van deze VIC werkzaamheden.

Aanbeveling Publiek Belang	Bestuurlijke reactie
(VIC) gericht op de personele kosten, de inkopen, subsidieverstrekingen en betalingen. De werkprogramma's zijn gebaseerd op een goede risicoanalyse en de controles worden nauwgezet uitgevoerd en goed gedocumenteerd. Wij hebben kennisgenomen van de eerste uitkomsten en hebben uw medewerkers suggesties gedaan voor de verdere uitvoering van de interne controles. Op dit moment is ongeveer 1/3 van de te controleren posten over het eerste halfjaar volledig afgerond. De controles over de tweede helft van het jaar moeten nog starten. Voor onze controle maken wij in belangrijke mate gebruik van de VIC. Het tijdig beschikbaar zijn van de uitkomsten van de VIC is van groot belang voor tijdige uitvoering en afronding van onze accountantscontrole. De provincie zet extra capaciteit in om de controles op tijd af te ronden en wij hebben afspraken gemaakt om de interne en externe controle in de tijd goed op elkaar te laten aansluiten.	
Tussentijdse informatie (pag. 7)	
Tussentijdse (financiële) informatievoorziening vindt niet op gestructureerde wijze plaats en er is geen sprake van tussentijdse periodeafsluiting. Gedurende het jaar kan meer aandacht worden gegeven aan de analyse en administratieve verwerking van saldi op tussenrekeningen, het doorboeken van gewerkte uren en de kostenverdeling. Dit vermindert het zicht op de begrotingsuitputting en de mogelijkheid om bij te sturen gedurende het jaar. Het accent van analyses komt daardoor te liggen op het moment van de jaarafsluiting.	In 2018 is via een specifieke actie een eerste aanzet gegeven om te komen tot een tussentijdse afsluiting. Daarnaast zijn voorstellen gedaan om dit structureel in te bedden. Ook de verdere ontwikkeling van de (interne) Concern Management Rapportage en de aandacht voor budgethouderschap en eigenaarschap moeten bijdragen aan het inzicht en de mogelijkheden om te sturen gedurende het jaar. Ten slotte loopt het project Verbeteren Financiële Informatievoorziening waarin de herinrichting van SAP (financieel pakket, subadministraties) een belangrijk onderdeel is.
(Fraude)risico-analyse (Pag. 7)	
Uw organisatie beschikt momenteel niet over een analyse van risico's (waaronder frauderisico's) voor de belangrijkste bedrijfsprocessen, zoals investeren, inkopen, betalen, salarissen, subsidieverstrekingen, diverse opbrengststromen, managementschattingen en het beheersen van verbonden partijen. De beschikbare procesbeschrijvingen zijn niet actueel en geven te weinig inzicht in de belangrijkste interne beheersmaatregelen die de risico's afdekken. Wel begrijpen wij uit de gesprekken dat veel aandacht bestaat voor risicomanagement. Fraude-analyse en -preventie zijn nog geen zichtbaar onderdeel van uw interne beheersing. Wel merken wij uit gesprekken met uw medewerkers dat belang wordt gehecht aan het	Voor de primaire processen subsidies, salarissen, inkopen en aanbestedingen zijn de risico-analyses voor een belangrijk deel in concept aanwezig. De verdere borging en vastlegging is nog wel punt van aandacht. Er lopen op dit moment diverse initiatieven in de organisatie om de processen te verbeteren. Wij zullen de gesignaleerde punten van de accountant hierbij betrekken. In overleg met de integriteitscoördinator is in 2018 een eerste concept fraude-risico-analyse opgesteld. Wij zullen deze voor de afronding van het jaarrekening 2018 gereed maken

Aanbeveling Publiek Belang	Bestuurlijke reactie
vermijden en ontdekken van fraude. Periodiek overleg in uw directieteam en tussen de directie en het college van gedeputeerde staten over de frauderisicoanalyse draagt bij aan het actueel houden van het inzicht in de kwetsbare plekken in uw organisatie. Mogelijke onderwerpen zijn de aard, frequentie en diepgang van de uitgevoerde frauderisicoanalyses, de uitkomst daarvan en de manier waarop de organisatie de frauderisico's opvolgt en monitort.	
Fonds Nazorg (pag. 7)	
De provincie voert de administratie voor het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen. (...) De concept jaarrekening van het Fonds is opgesteld op basis van een verslaggevingskader dat (sterk) afwijkt van de verslaggevingsregels die zijn voorgeschreven in het Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2013. Artikel 5 regelt dat op de jaarrekening en het jaarverslag van het fonds de verslaggevingsregels van het BBV van toepassing zijn. Wij kennen niet de achtergrond die heeft geleid tot de keuze om de jaarrekening op te stellen volgens andere grondslagen. Voordat wij de controle kunnen uitvoeren dient duidelijkheid te bestaan over het toe te passen verslaggevingskader (...).	De wijziging van het reglement is in voorbereiding.

Wij vertrouwen erop u met deze brief inzicht te hebben gegeven hoe wij met de opmerkingen van de accountant zullen omgaan. De follow up wordt via de auditopvolgingslijst uitgevoerd. Bij de jaarrekening 2018 (2^e kwartaal 2019) zal de accountant rapporteren over de uitkomsten van de jaarrekeningcontrole 2018.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes

1 bijlage(n)

- Managementletter 2018 van Publiek Belang Accountants